

[Undervisnings- og forskningsministeren]

jeg er glad for at have fået attest på, at jeg lever op til denne tradition.

Jeg vil gerne takke for alle de mange positive bemærkninger om forslaget, også for de enkelte spørgsmål, der har været, og som jeg skal prøve at svare på nogle af.

Der er blevet spurgt, hvorfor vi her taler om emner og ikke om fag. Tanken er at gøre det lidt mere fleksibelt, at skabe lidt større mulighed for at lægge fagrækken på forskellig måde fra skole til skole, eller rettere sagt at undgå at lægge det fast her i lov og bekendtgørelse, hvordan man skal gøre. Ideen er altså, at loven og bekendtgørelsen ikke skal låse alt for meget fast. Det afgørende må være, hvad man skal lære, og ikke nødvendigvis, hvilke fag man skal have. Det er ikke nogen særlig stor sag, men det er altså det, der er tanken i det.

Jeg kan give klart tilsagn om, at der kommer to hovedbekendtgørelser: en om eksamensregler og en om optagelsesregler.

Med hensyn til kapacitetsfastsættelsen er der drøftelser i gang i Teknikerrådet. Der er to muligheder, nemlig at det foregår ovenfra, og at det foregår nedenfra, men jeg kan ikke love fri adgang på dette felt. Jeg tror, hr. Klaus Hækkerup var inde på, om der her på forhånd var erklæret fri adgang for hvad som helst. Nej, det er så kostbart, at det ville jeg ikke turde, hvor gerne jeg end ville, men vi er i gang med at udvide antallet af pladser på teknikeruddannelserne og har senest i denne uge givet besked til Ålborg Tekniske Skole om et ganske betydeligt antal teknikerpladser.

Jeg er ganske klar over, at der er nogle, som mener, at Erhvervsuddannelsesrådet skal høres, og at man selv skal kunne fastsætte sin forretningsorden, men disse spørgsmål er der jo uenighed om i Teknikerrådet. Det kan være, denne uenighed kan afklares, og at jeg kan give et svar til udvalget, der er tilfredsstillende, men jeg synes, jeg skylder rådet og dets formand, at jeg ikke her og nu afgør en sag, som drøftes så intenst.

Alt dette var jo svar på spørgsmål, der vedrører mindre detaljer; når det gælder store linjer, kan jeg forstå, der er tilslutning til forslaget. Det er jeg meget glad for, og det takker jeg for.

Klaus Hækkerup (S):

En lille bemærkning til ministeren. Det er jo i erhvervsuddannelsesloven sådan, at Erhvervs-

uddannelsesrådet selv fastsætter sin forretningsorden, og vi har ved vurderingen af dette lovforslag lagt nøje vægt på at sige, at alle de spørgsmål, vi har taget principiel stilling til, da vi drøftede og gennemførte erhvervsuddannelsesloven, også skal gælde for lov om videregående teknikeruddannelser, og derfor finder vi også, at det på dette område ville være en naturlig analogisering.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 39:

Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsskoler.

Af Aage Frandsen (SF) m.fl.
(Fremsat 26/10 89).

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):**

Som det fremgår af bemærkningerne til forslaget, var spørgsmålet om sammensætningen af handelsskolernes bestyrelser et af de emner, der blev drøftet grundigt ved udarbejdelsen af lov om erhvervsskoler og også i forbindelse med vedtagelsen her i Tinget.

Et stort flertal i Folketinget tilsluttede sig et kompromis, som gik ud på, at allerede eksisterende handelsskoler fik ret til at fortsætte med en anden bestyrelsessammensætning end den, der fra 1. juli 1990 gælder for alle andre erhvervsskoler.

Nye handelsskoler skal ifølge lovens almindelige regler om bestyrelsens sammensætning

[Undervisnings- og forskningsministeren]

have paritet. Det samme gælder, hvis en allerede eksisterende handelsskole efter 1. juli 1990 ønsker at ændre bestyrelsens sammensætning; altså ved ændringer træder også den generelle regel i kraft. Tilbage er altså problemet med de eksisterende handelsskoler.

Efter lovens almindelige regler skal der være ligelig repræsentation fra arbejdsgivers og arbejdstagers side i erhvervsskolernes bestyrelser, hvortil kommer nogle kommunale og amtskommunale repræsentanter og nogle tilfornødne personale- og elevrepræsentanter. Det krav opfyldes allerede i dag af nogle handelsskolelærere, men ikke alle. Under udvalgsbehandlingen blev det oplyst, at cirka en tredjedel af bestyrelserne har ligelig repræsentation. I resten af bestyrelserne er lønmodtagersiden underrepræsenteret – nogle steder endog meget stærkt underrepræsenteret.

Det er en skævhed, som heller ikke efter regeringens mening er ønskelig. Det var vi enige om ved behandlingen af erhvervsskoleloven i foråret, og det er vi stadig enige om.

Vi blev ved den lejlighed enige om, at de pågældende parter nu skulle have mulighed for selv at finde en løsning på spørgsmålet. Vi havde jo set, at 18 skoler lokalt og på eget initiativ havde løst problemet. Hvorfor så ikke give resten chancen for også at løse det?

Så gjorde vi tre ting for at få gang i den nødvendige udvikling. For det første vedtog vi bestemmelsen om, at skolerne kunne fortsætte uden den helt ligelige repræsentation. På den måde har de lokale parter fået tid til, eventuelt trinvis, at foretage de ønskede ændringer.

For det andet gav et stort flertal parterne en politisk tilkendegivelse om, at der nu skal ske noget i retning af en mere ligelig repræsentation.

For det tredje fik jeg Det Danske Handelskammer og HK til i fællesskab at forsøge at finde en løsning, som de kunne anbefale de lokale parter.

Med hensyn til det sidste var man meget tæt på at finde en fælles løsning. Jeg skal ikke være indiskret, og jeg skal derfor ikke sige, hvor tæt man var på det, men man var meget tæt på det.

Det er desværre ikke lykkedes i den sidste ende at blive helt enige om alle enkeltheder, og det har begge parter nu orienteret mig om.

Men Handelskammeret har samtidig oplyst, at man den 7. november 1989 har skrevet til alle

de lokale handelsstandsforeningers medlemmer og handelsskolernes bestyrelser og opfordret til, at de snarest tager skridt til enten at gennemføre fuld ligelighed fra 1. juli 1990 eller i det mindste at øge lønmodtagerrepræsentationen og derved sikre en mere ligelig repræsentation før 1. juli 1990.

Samtidig er handelsstandsforeningerne opfordret til i samarbejde med Dansk Arbejdsgiverforenings lokale folk at sikre en bredere arbejdsgiverrepræsentation.

Jeg må her minde om, at det af historiske grunde er handelsstandsforeningerne og ikke Dansk Arbejdsgiverforenings lokale foreninger, der har flertal i de bestyrelser, det drejer sig om.

Med denne opfordring til de bestyrelsesmedlemmer, der skal træffe de lokale beslutninger, foreligger der et nyt grundlag for vurderingen af, om der vil ske de nødvendige fremskridt. Vi vil få et nyt grundlag at vurdere det på, når der er gået nogle måneder.

Handelskammerets opfordring giver grund til optimisme. Jeg kan ikke forestille mig andet, end at der vil ske meget væsentlige fremskridt – det vil være uklogt andet. Senest til næste sommer vil det kunne opgøres nøjagtigt, hvor meget der er sket, og hvor meget der mangler. Lad os nu give de lokale parter den tid til at løse problemerne. Jeg tror ikke, sagen er tjent med, at vi lige nu træffer folketingsvedtagelser. Sagen er i god gænge, præcis som vi aftalte for 1/2 år siden.

Klaus Hækkerup (S):

Principielt er vi fra Socialdemokratiets side enig i, at der bør gennemføres paritet i handelsskolernes bestyrelse mellem lønmodtagerside og arbejdsgiverside. Den opfattelse har vi selvfølgelig først og fremmest, fordi der er tale om offentligt finansierede uddannelser og en offentligt finansieret udbygning af handelsskolerne.

De tider, hvor arbejdsmarkedets parter eller arbejdsgiverne kom med et væsentligt bidrag til at udbygge handelsskolerne, er jo for længe forbi, og den sjattedel, der tidligere blev fremskaffet fra privat side, fremskaffes i dag normalt med halvdelen fra den pågældende kommune og halvdelen fra amtskommunen. Der er altså tale om en helt offentligt finansieret uddannelse, og det er vel så også naturligt, at der er pari-

[Klaus Hækkerup]

tet mellem de to sider af arbejdsmarkedet, som vi i øvrigt har involveret i erhvervsuddannelserne.

Når vi imidlertid ikke konkret kan støtte SF's lovforslag, hænger det sammen med to ting: for det første, at hvis der skal lovgives på denne baggrund, bør der lovgives sådan, at man samtidig sikrer en ændring af arbejdsgiverrepræsentationen, så det fra at være handelsstandsforeningerne bliver Dansk Arbejdsgiverforening, der kommer ind i bestyrelserne og kommer til at repræsentere arbejdsgiversiden af arbejdsmarkedet. Og det er selvfølgelig, fordi Dansk Arbejdsgiverforening dækker et meget bredere spektrum end det spektrum, der alene dækkes af handelsstandsforeningerne. Der foregår jo meget andet inden for handels- og kontorvirksomheden end handel i butikkerne, også rundt omkring i alle vore bysamfund, hvor handelsskolerne ligger, og hvor de har deres opland.

Den anden grund er, at vi jo, som undervisningsministeren også nævnte i forbindelse med lovgivningen på området, førte meget lange forhandlinger, og at disse forhandlinger netop endte i en beslutning om at overlade det til parterne at prøve og se, om de selv kunne finde en løsning. Principielt er det selvfølgelig bedre, at man forhandler sig frem til et resultat, end at man lovgiver sig til et resultat.

Derfor er vi indstillet på at vente, indtil der foreligger et resultat af de forhandlinger, der har været ført, og de beslutninger, der måtte blive truffet i de enkelte bestyrelser for handelsskolerne rundt omkring.

Vi vil altså ikke stemme for SF's forslag, men vil afvente resultatet af de forhandlinger og de drøftelser, der er ført og formentlig vil blive ført mellem HK og Det Danske Handelskammer, og de lokale beslutninger rundt omkring i handelsskolernes bestyrelser.

Men vi er indstillet på og parat til at vende tilbage til sagen efter den 1. juli næste år, hvis det resultat, disse forhandlinger har ført frem til, ikke har været tilfredsstillende.

Sterup (KF):

Det Konservative Folkeparti finder det fundamentalt forkert, hvis Folketinget nu gennemtvinger en ændring af handelsskolernes bestyrelser med det ene formål at tilvejebringe en ligelig repræsentation på den enkelte handels-

skole mellem arbejdstager- og arbejdsgiverrepræsentanter.

Derfor kan jeg allerede indledningsvis afsløre, at den konservative folketingsgruppe er imod det forslag, Socialistisk Folkeparti har fremsat, og som vi behandler her i dag.

Det er jo korrekt, som det er nævnt i lovforslagets skriftlige fremsættelse, at der kun er 18 ud af de i alt 58 handelshøjskoler, som i dag har en ligelig repræsentation i deres bestyrelser imellem arbejdstager- og arbejdsgiverrepræsentanter. Men ifølge den lov om erhvervsskoler, som Folketinget vedtog i foråret, har de resterende handelsskoler ret til at beholde deres nuværende bestyrelser, og der er jo enighed om, at også de 40 handelsskoler efterhånden bør have en mere ligelig repræsentation i deres bestyrelser.

Det Konservative Folkeparti lægger imidlertid afgørende vægt på, at det sker frivilligt gennem aftaler imellem parterne, og parterne er som bekendt Handelskammeret og HK samt de to organisationers lokale foreninger og afdelinger.

Men jeg synes da, SF kan glæde sig over, at Handelskammeret og HK har været meget tæt på en aftale, og som undervisningsministeren sagde, har Handelskammeret udsendt en opfordring til de lokale handelsstandsforeninger om alligevel at medvirke til en mere ligelig fordeling af bestyrelsespladserne på handelsskolerne. Og man har bedt om tilbagemelding med udgangen af november.

Derfor synes jeg ærlig talt ikke, vi her i dag kan give grønt lys for et forslag, hvis formål er at tvinge en færdigsyet løsning ned over hovedet på de mennesker, som seriøst arbejder på at forhandle sig til rette.

I øvrigt forstår jeg ikke helt SF's hastyærk i denne sag. Vi har jo en lov, som helt klart fastsætter reglerne for handelsskolebestyrelsernes sammensætning nu og i fremtiden, og når så parterne tilmed er godt i gang med ad frivillighedens vej at løse og dermed udrydde det problem, som lovforslaget drejer sig om, svinder min forståelse totalt for lovforslagets berettigelse.

En frivillig forhandlingsløsning vil jo virke langt mere motiverende for det arbejde, der skal gøres i handelsskolernes bestyrelser, end en tvangsforanstaltning. Så SF's forslag kan selvfølgelig tvinge hestene til truget, men ikke tvinge dem til at drikke.

[Sterup]

Det Konservative Folkeparti tager afstand fra forslaget.

Inge Dahl-Sørensen (V):

SF ønsker med dette lovforslag at sikre en ligelig repræsentation af arbejdsgiver- og arbejdstagerrepræsentanter i handelsskolernes bestyrelser ved at lovgive på dette specifikke område. Venstre kan støtte tanken om en mere ligelig repræsentation i bestyrelserne, men vi ønsker, det skal ske ad frivillighedens vej.

Et stort flertal her i Folketinget har også ment, at de interesserede parter skulle have lejlighed til selv at finde en løsning på spørgsmålet, og som undervisningsministeren også har fremført, er der foretaget de nødvendige tiltag for at få parterne til at fremkomme med en løsning.

Principielt bør en bestyrelse bestå af ejerne, betalerne og brugerne. I sidstnævnte tilfælde opfatter jeg brugerne som arbejdstagere og elever.

Da forholdet er ved at finde sin løsning ved Handelskammerets opfordring til de lokale handelsstandsforeningers medlemmer af handelsskolernes bestyrelser, er der ingen grund til at lovgive på dette område, og jeg skal på Venstres vegne afvise forslaget som overflødig.

Pia Dahl (FP):

Fremskridtspartiet har også lidt vanskeligt ved at forstå, hvorfor man i det hele taget har fremsat dette forslag, som flere af de øvrige talere også har sagt; specielt når man er så tæt på en løsning, skulle der næppe være grund til at fremsætte et sådant forslag.

Fremskridtspartiet afviser også forslaget, og som et kuriosum kan jeg måske også nævne, at vi faktisk er iskolde over for spørgsmålet.

Marianne Jelved (RV):

Det er altid en fornøjelse at komme efter Fremskridtspartiet, fordi der altid bliver givet stikord, som man kan bruge til indledning.

Det Radikale Venstre er varme med hensyn til dette forslag, men dog forstået på den måde, at vi vedstår den aftale, der er indgået mellem et bredt udsnit af partierne i Folketinget ved vedtagelsen af loven om efg-skolerne, og at vi også med forhåbning ser frem til, at der findes en løsning, som ministeren gjorde rede for det.

Jeg kan i øvrigt tilslutte mig det meste af de positive ting, der er sagt fra ordførerne heroppe.

Lysholm Christensen (KRF):

Det er et reelt problem, som er rejst med dette lovforslag, idet der er et misforhold mellem det, der er lovgivet om tidligere, og det, der gælder i de enkelte bestyrelser. Det skal bringes på plads, og det ser vi da meget gerne sker snarest muligt.

Vi har forstået, som det også er kommet frem fra anden side her, at der er gode forhandlinger i gang, og vi har forhåbning om, at disse forhandlinger vil føre til et resultat. Vi synes ikke, at vi herfra skal begynde at gribe ind i disse forhandlinger, og dermed skal jeg blot tilkendegive, at vi ikke kan støtte lovforslaget.

Aage Frandsen (SF):

Jeg kan jo af gode grunde ikke takke for til slutningen til forslaget, men det er jo karakteristisk for vel alle ordførere, måske med undtagelse af Fremskridtspartiet, at man siger, at man er principielt enig i, at indholdet burde opfyldes. Bare ikke lige nu.

Dernæst bliver vi bebrejdet, at vi har fremsat forslaget, fordi forhandlingerne jo er godt i gang. I den anledning vil jeg gerne henvise til det svar, vi fik i Uddannelsesudvalget fra undervisningsministeren og som lød, at:

»... ministeren ikke har fået nogen endelig tilbagemelding fra begge parter.«

Det var den 5. oktober, og da der forelå en aftale mellem forligspartierne i denne forbindelse om, at det skulle være klaret 1. oktober, sagde vi til os selv: Jamen så må det være naturligt nu at se, om spørgsmålet ikke skal løses ad lovgivningens vej.

Imidlertid kan jeg forstå, at forligspartierne siger, fristen nu ikke er 1. oktober 1989, men 1. juli 1990, og så må vi åbenbart se til den tid. Hvis problemet ikke er løst da, må det forhåbentlig være tilladt, at der fremsættes lovforslag i begyndelsen af 1990 om spørgsmålet. Eller vil man også da sige, at forhandlingerne er godt i gang?

Der er dog et problem i denne forbindelse, og det er, hvad det betyder, at man finder en tilfredsstillende løsning. Er det paritet, eller er det bare, at man udvider antallet af arbejdstagerrepræsentation med en enkelt eller to? Det, Han-

[Aage Frandsen]

delskammeret har sendt ud til sine medlemmer, er jo, at man kan gøre begge dele. Og hvad vil man betragte som værende tilfredsstillende?

Det andet er, at man siger: Jamen det er bedst, at parterne forhandler om det. Problemet i dette tilfælde er, at den ene part skal have, og den anden part skal give. Der er ikke noget at diskutere her. Derfor er der egentlig kun én løsning, og det er, at den ene part giver sig, sådan som det ligger her i forslaget, og den anden part må modtage.

Men sådan som bemærkningerne er faldet, kan vi altså konstatere, at vi må vente yderligere måske et år, inden der skal ske noget, medmindre selvfølgelig parterne finder frem til noget, der er tilfredsstillende. Men sådan som det ligger nu, er der ikke alverden, der tyder på, at medlemmerne af Handelskammeret vil føle, at de behøver at stramme sig særlig an med hensyn til paritet, fordi der ikke er en klar tilkendegivelse fra ministerens side om, at man under alle omstændigheder vil have paritet. Selv ministeren siger, at det er det, man ønsker.

Med disse bemærkninger må jeg altså konstatere, at der ikke er tilslutning til forslaget.

Jeg vil lige sige til hr. Klaus Hækkerup, at vi er enige i betragtningerne om, at det er Dansk Arbejdsgiverforening og LO-siden, der bør være repræsenteret også i disse bestyrelser, ligesom det er i de tekniske skoler, og ikke handelsstanden. Handelsstanden har andre interesser i denne forbindelse end arbejdsmarkedets parter. Men det var en sag, som kunne være løst ad anden vej også.

Klaus Hækkerup (S):

Hr. Aage Frandsen spørger, hvad vi mener med en mere tilfredsstillende løsning. Med det mener vi det, vi skrev i den betænkning, der blev afgivet om lovforslaget til erhvervsskoler, hvor der står:

»Flertallet er enige om det ønskelige i en mere ligelig repræsentation fra arbejdsgivers og arbejdstagers side i bestyrelserne (paritet)«.

Det synes jeg er rimelig klart, og jeg mener i hvert fald, at de handelsskolebestyrelser, der nu skal drøfte sagen rundt omkring i landet, bør skrive sig bag øret, at der står sådan i betænkningen.

Aage Frandsen (SF):

Der er vel ikke helt overensstemmelse med

udtrykket »mere ligelig repræsentation« og så en efterfølgende parentes, der siger »paritet«. Man burde vel i den første formulering have skrevet »lige repræsentation«, for »mere ligelig« kan vel betyde 40 pct., 30 pct. Og man kan nok få indtryk af, at det måske dækker over, at der er nogle af forligspartierne – i denne forbindelse Klaus Hækkerups – der ønsker paritet, mens der måske er nogle andre, der lægger mere vægt på ordene »mere ligelig«. Men jeg forstår hr. Klaus Hækkerup sådan, når citatet også fuldføres med ordet »paritet«, at hr. Klaus Hækkerup mener paritet og ikke kun f.eks. 40 eller 45 pct.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse med dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 5:

Forslag til folketingsbeslutning om uddannelsespladser til de 14.000 afviste ved de videregående uddannelser.

Af Rahbæk Møller (SF) m.fl.
(Fremsat 11/10 89).

Sammen med denne sag foretoges den næste på dagsordenen opførte sag, nemlig:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 9:

Forslag til folketingsbeslutning om ret til praktikplads.

Af Aage Frandsen (SF) m.fl.
(Fremsat 24/10 89).

Forslagene sattes til forhandling.